

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1. สภาพปัญหา.....	4
2. วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา.....	5
3. วิธีการในการศึกษา.....	6
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	8
1. ประวัติความเป็นมาและความหมายของธุรกิจแฟรนไชส์.....	8
1.1 ประวัติความเป็นมาของธุรกิจแฟรนไชส์.....	8
1.2 ความหมายของคำว่าแฟรนไชส์.....	10
2. องค์ประกอบและประเภทของธุรกิจแฟรนไชส์.....	13
2.1 องค์ประกอบของแฟรนไชส์.....	13
2.1.1 ความสัมพันธ์ทางนิติกรรมระหว่างคู่สัญญา.....	13
2.1.2 การให้ความช่วยเหลือในการจัดระบบบริหารและควบคุมคุณภาพ.....	13
2.1.3 การให้สิทธิเกี่ยวเนื่องกับทรัพย์สินทางปัญญาต่างๆ.....	14
2.1.4 ค่าธรรมเนียม.....	14
2.2 ประเภทของแฟรนไชส์.....	17

2.2.1	แฟรนไชส์สินค้าและชื่อทางการค้า.....	17
2.2.2	แฟรนไชส์รูปแบบธุรกิจ.....	18
3.	รูปแบบการทำสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	18
3.1	การทำสัญญาในลักษณะเป็นการให้แฟรนไชส์โดยตรง.....	19
3.2	การตั้งสาขาในต่างประเทศ.....	19
3.3	การตั้งบริษัทร่วมทุน.....	19
3.4	การทำสัญญาแฟรนไชส์แบบพัฒนาพื้นที่.....	20
3.5	การทำสัญญาแฟรนไชส์หลัก.....	20
3.	สัญญาแฟรนไชส์ในฐานะที่เป็นสัญญามาตรฐานและสัญญาสำเร็จรูป.....	22
1.	บ่อเกิดและแนวคิดในเรื่องหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการทำสัญญา.....	22
1.1	การเกิดขึ้นของหลักปัจเจกชนนิยมและเสรีนิยม.....	22
1.2	วิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม.....	23
1.3	อิทธิพลของหลักปัจเจกชนนิยมและเสรีนิยมต่อหลักกฎหมายว่าด้วยสัญญา.....	26
1.3.1	หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา.....	26
1.3.2	หลักเสรีภาพในการทำสัญญา.....	26
2.	ลักษณะของความไม่เสมอภาคกันระหว่างคู่สัญญา.....	28
2.1	ความไม่เสมอภาคระหว่างผู้ประกอบการอาชีพด้วยกัน.....	29
2.2	ความไม่เสมอภาคระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบการอาชีพ.....	29
3	การเกิดขึ้นของสัญญาสำเร็จรูปและสัญญามาตรฐาน.....	29
3.1	ความหมายของสัญญามาตรฐานและสัญญาสำเร็จรูป.....	30
3.2	ข้อดีของสัญญามาตรฐานและสัญญาสำเร็จรูป.....	31
3.3	ความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในการใช้สัญญามาตรฐานและสัญญาสำเร็จรูป.....	32
3.3.1	ความไม่เป็นธรรมในกระบวนการทำสัญญา.....	32
3.3.2	ความไม่เป็นธรรมในเนื้อหาของสัญญา.....	33

4	ปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญามาตรฐานและสัญญาสำเร็จรูป.....	33
4.1	ลักษณะของข้อสัญญาไม่เป็นธรรม.....	34
4.2	ข้อสัญญาไม่เป็นธรรมที่มักพบในสัญญามาตรฐานและสัญญาสำเร็จรูป.....	34
4.	ลักษณะทางกฎหมายของข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	37
1.	มูลเหตุในการเกิดข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	38
1.1	อำนาจต่อรองในการเจรจาทำสัญญา.....	38
1.2	การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจแฟรนไชส์.....	40
2	ลักษณะของข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	40
2.1	การห้ามทำธุรกิจแข่งขัน.....	41
2.2	การผูกขาดการติดต่อ.....	41
2.3	ข้อตกลงฟ่งขาย.....	42
2.4	การจำกัดพื้นที่และกลุ่มลูกค้า.....	43
2.5	การกำหนดราคาขายสินค้า.....	43
3.	ผลกระทบจากการใช้ข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	44
3.1	ด้านผู้ให้แฟรนไชส์.....	44
3.2	ด้านผู้รับแฟรนไชส์.....	44
5.	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	51
1.	ระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกาในการควบคุมปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	51
1.1	ลักษณะของสัญญาแฟรนไชส์ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา.....	51
1.2	กฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจแฟรนไชส์เป็นการเฉพาะ.....	53

1.2.1	ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจแฟรนไชส์.....	53
1.2.2	กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนธุรกิจแฟรนไชส์.....	64
1.3	กฎหมายอื่นที่ควบคุมข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์.....	66
1.3.1	กฎหมายข้อสัญญาไม่เป็นธรรม.....	66
1.3.2	กฎหมายแข่งขันทางการค้า.....	68
1.3.3	หลักสุจริตในประมวลกฎหมายพาณิชย์เอกรูป.....	72
2.	องค์การที่มีบทบาทในการควบคุมปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	74
2.1	องค์การที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแฟรนไชส์.....	74
2.1.1	สมาคมแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	74
2.1.2	สมาคมผู้รับแฟรนไชส์แห่งสหรัฐอเมริกา.....	75
2.1.3	สมาคมผู้รับแฟรนไชส์และผู้จัดจำหน่ายแห่งสหรัฐอเมริกา....	76
2.2	คณะกรรมการการค้าแห่งสหพันธรัฐ.....	77
3.	การดำเนินคดีกรณีมีการฝ่าฝืนกฎหมายแฟรนไชส์ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	79
3.1	ข้อห้ามไม่ให้เอกชนดำเนินคดีเอง.....	79
3.2	การดำเนินคดีโดยคณะกรรมการการค้าแห่งสหพันธรัฐ.....	80
6.	กฎหมายและทางปฏิบัติของไทยในเรื่องข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	82
1.	ระบบกฎหมายไทยในการควบคุมปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	82
1.1	ลักษณะทางกฎหมายของสัญญาแฟรนไชส์ตามกฎหมายไทย.....	85
1.2	การควบคุมความเป็นธรรมของข้อสัญญา.....	87
1.2.1	หลักการพื้นฐานของกฎหมายข้อสัญญาไม่เป็นธรรมของไทย..	87
1.2.2	การปรับใช้กฎหมายกับสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	90
1.2.3	ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายกับสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	93
1.3	การคุ้มครองการแข่งขันทางการค้า.....	94

1.3.1	หลักการพื้นฐานของกฎหมายแข่งขันทางการค้าของไทย.....	94
1.3.2	การปรับใช้กฎหมายกับสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	97
1.3.3	ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายกับสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	100
2.	อุปสรรคและข้อจำกัดทางกฎหมายในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์.....	101
2.1	ความไม่เพียงพอของกฎหมายที่ปรับใช้กับความสัมพันธ์ในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์.....	101
2.2	ขาดหน่วยงานทำหน้าที่ควบคุมดูแลและลงโทษต่อการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์.....	102
2.3	ปัญหาการผูกขาดในธุรกิจแฟรนไชส์.....	103
2.3.1	ผู้รับแฟรนไชส์ขาดอำนาจต่อรองในการทำสัญญาแฟรนไชส์..	103
2.3.2	ผู้บริโภคเสียประโยชน์ในการซื้อสินค้าหรือรับบริการ.....	104
2.3.3	ผลต่อการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.....	104
3.	แนวทางในการแก้ปัญหการทำสัญญาและการผูกขาดในธุรกิจแฟรนไชส์.....	105
3.1	การบัญญัติกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมดูแลธุรกิจแฟรนไชส์เป็นการเฉพาะ.....	105
3.1.1	การเปิดเผยข้อมูลก่อนทำสัญญา.....	105
3.1.2	การจดทะเบียนแฟรนไชส์.....	107
3.1.3	กำหนดหลักเกณฑ์การทำข้อตกลงขายพ่วง.....	108
3.1.4	จัดตั้งหน่วยงานควบคุมดูแลและมีบทลงโทษที่ชัดเจนในกรณีที่มีการทำสัญญาหรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในทางธุรกิจ...	108
3.1.5	คู่สัญญาต้องปฏิบัติต่อกันในกรอบของหลักสุจริตและการปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรม.....	109
3.2	แนวทางในการแก้ปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	110
3.2.1	การร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์.....	110
3.2.2	การใช้และการตีความกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างประเทศ.....	113

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะในการจัดทำพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์.....	115
---	-----

ภาคผนวก

ก. Disclosure Requirements and Prohibitions Concerning Franchising (FTC Franchise Rule).....	122
ข. ร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ พ.ศ.	183
ค. ตัวอย่างสัญญาแฟรนไชส์.....	200
บรรณานุกรม.....	207
ประวัติการศึกษา.....	213